

NOTITIE

Staatsbosbeheer
H. Jolink
Postbus 2
3800 AA Amersfoort

DATUM: 12 december 2019
ONS KENMERK: 19-0725/19.08644/DenWa
UW KENMERK: email d.d. 5 september 2019
AUTEUR: J.Daamen, MSc. & drs. D.E.H. Wansink
PROJECTLEIDER: drs. D.E.H. Wansink
STATUS: definitief
CONTROLE: ir. E.J.F. de Boer

Natuurtoets Wet natuurbescherming vrijstaande woning Polder 37 te Gendt

Staatsbosbeheer is voornemens om het perceel Polder 37 te Gendt te verkopen zodat hier een vrijstaande woning kan worden gebouwd. Het perceel heeft al de bestemming 'Wonen', maar het perceel zal enkele tientallen meters opschuiven om uit de buurt te blijven van een historische baksteenoven. Derhalve verschuift het bouwvlak ook enkele meters. De oppervlakten van het perceel en het bouwvlak blijven ongewijzigd, respectievelijk 4.000 m² en 1.000 m². Het maximaal volgens het vigerende bestemmingsplan (Gemeente Lingewaard 2017) toelaatbare bebouwd oppervlak wordt verkleind van 300 m² naar 200 m². Vanwege de gewijzigde ligging van het bouwvlak en het bebouwd oppervlak dient een procedure wijziging bestemmingsplan te worden gevolgd. Onderdeel van de procedure is het herzien van de natuurtoets van 2015 (Wansink *et al.* 2015) dat uitging van de oude locatie van het bouwvlak. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 11 september 2019) en bronnenonderzoek de effecten van deze aanpassing en de bouw van de woning op beschermde gebieden en soorten in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) beoordeeld.

Conclusie

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Effecten van de bouw van de woning op Natura 2000-gebieden zijn op voorhand uitgesloten. De verschuiving van het perceel en het bouwvlak levert geen belemmeringen op voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied

Rijntakken. Evenmin heeft de verschuiving negatieve gevolgen voor de instandhouding van het Natura 2000 netwerk als geheel. Het is aan het bevoegd gezag om aan te geven of voor de verschuiving van het bouwvlak een vergunning noodzakelijk is.

Gelders Natuurnetwerk

Voor de bouw van de vrijstaande woning is een wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk. Een 'nee, tenzij'-toets is uitgevoerd. De plannen hebben geen negatieve effecten op het Gelders Natuurnetwerk of de Groene Ontwikkelingszone. Compensatie is niet nodig.

Soortenbescherming

Effecten op soorten waarvoor de planlocatie een functie vervult zijn uitgesloten. Een ontheffing is niet noodzakelijk.

Bestemmingsplan

Geconcludeerd kan worden dat de Wet natuurbescherming de wijziging van het bestemmingsplan niet in de weg staat.

Deze conclusies worden hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het plangebied bestaat uit een perceel op de Oeverwal van de Gendtse Waard (figuur 1). Op het perceel zal de vrijstaande woning "Villa Waalzicht" worden gebouwd (figuur 2). Het perceel betreft een terrein met ruigtekruiden en een grote boom. De locatie van de woning schuift enkele tientallen meters op ten opzichte van het oorspronkelijke bouwplan. Derhalve verschuift het bouwvlak ook iets. Het oppervlak van de bouwkael blijft ongewijzigd (1.000 m²). Er is een reeds gerealiseerde aanrijroute als restant van de voormalige steenfabriek. Een historisch gewaardeerd relict van de steenfabriek, een baksteenoven, is aanwezig ten noordwesten van het bouwvlak. Deze is ook te zien in de figuren 3 en 4.

De Gendtse Waard is een uiterwaard aan de noordoever van de Waal en is zowel onderdeel van het Natura 2000-gebied als van het Gelders Natuurnetwerk. De planlocatie ligt binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken (figuur 5) en binnen de Groene Ontwikkelingszone (figuur 6), maar buiten het Gelders Natuurnetwerk.

Figuur 1 Ligging van de planlocatie van de vrijstaande woning (rood vierkant) (ondergrond: Esri Nederland, beeldmateriaal.nl)

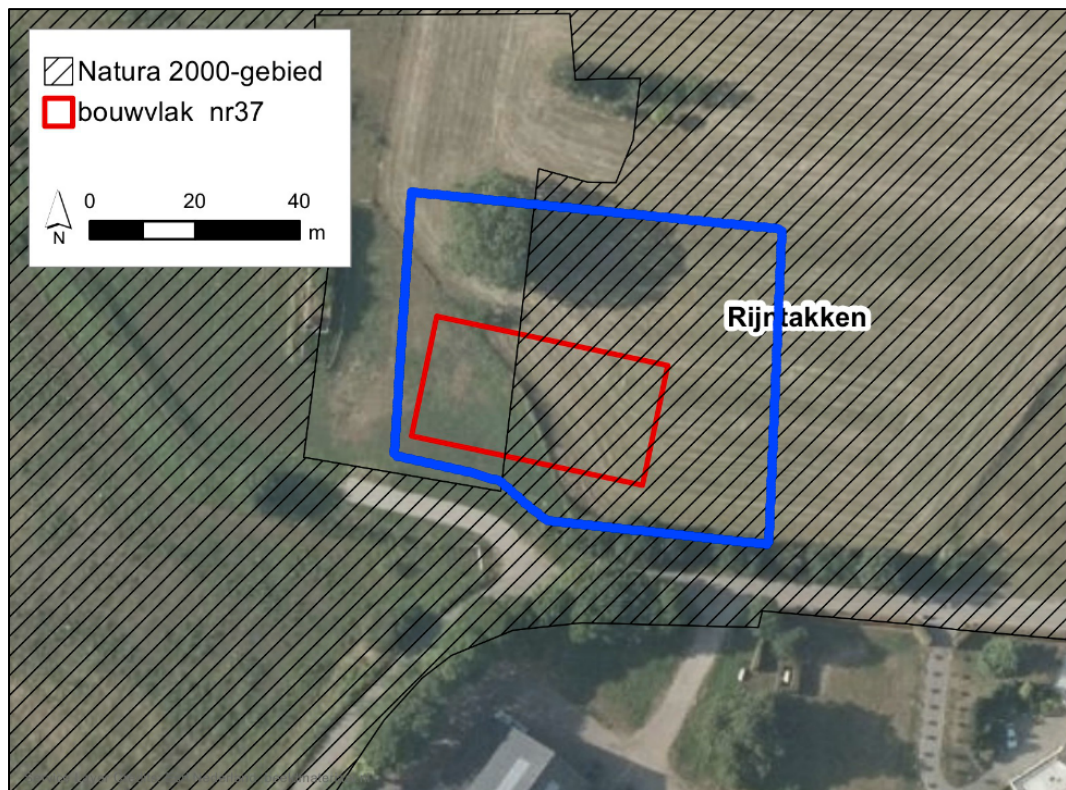
Figuur 2 Ligging van het bouwvlak voor de vrijstaande woning (wit kader) en de toekomstige vrijstaande woning daarbinnen. De blauwe lijn geeft de grenzen van het perceel weer. Linksboven het restant van de oude baksteenoven.

Figuur 3 De huidige situatie van het plangebied, gezien vanuit het zuiden, met links de oude baksteenoven.

Figuur 4 De huidige situatie van het plangebied, gezien vanuit het noorden, met rechts de oude baksteenoven.

Figuur 5 Ligging van het perceel (blauw kader) en het bouwvlak (rood kader) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Figuur 6 Ligging van het perceel (blauw kader) en het bouwvlak (rood kader) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO).

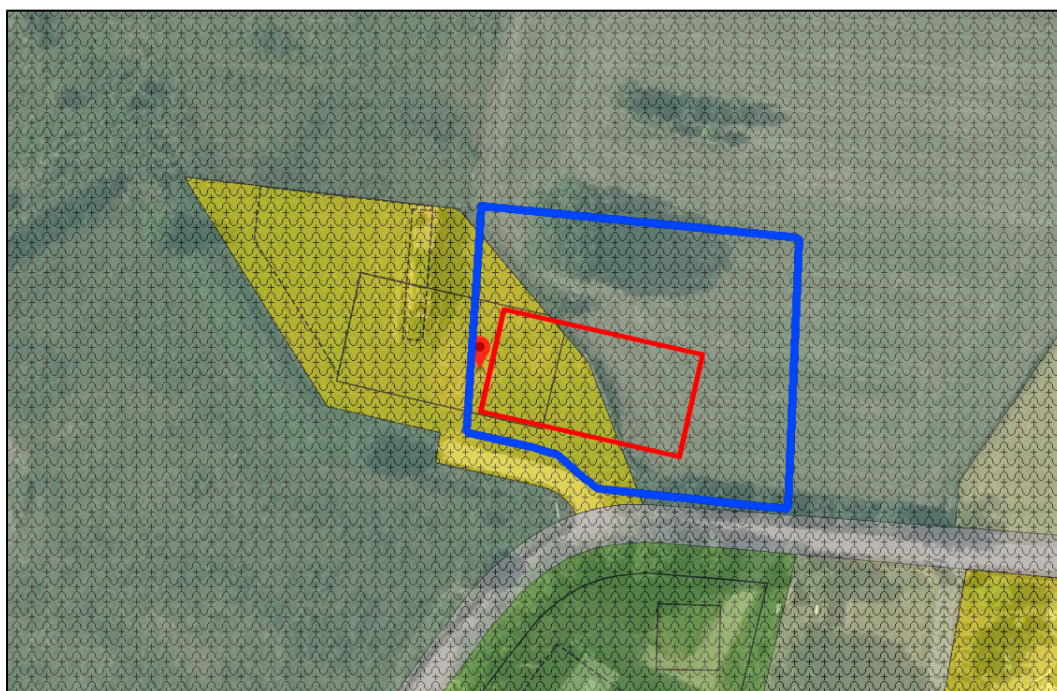

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door de Heer Jolink.

De ingreep bestaat uit de bouw van een vrijstaande woning. Er hoeft hiervoor niet eerst een ander gebouw te worden gesloopt. Het voormalige agrarisch bedrijf dat zich hier bevond is enkele jaren geleden al gesloopt. De grond is daarna verhoogd tot +14m NAP. De bouw van de woning start medio 2020 (na verlening van de vergunning Omgevingswet) en neemt zes maanden in beslag. Er wordt alleen gedurende de daglichtperiode gewerkt.

Voor de bouw moet een bestemmingsplanwijziging worden doorgevoerd omdat het perceel en het bouwvlak van de nu te realiseren woning opschuiven (figuur 7). Het maximaal toelaatbare bebouwd oppervlak in het bestemmingsplan (Gemeente Lingewaard 2017) van 300 m² wordt verkleind naar 200 m². Het oppervlak van het bouwvlak en het perceel blijven gelijk, respectievelijk 1.000 m² en 4.000 m². Doordat het perceel en het bouwvlak opschuiven zal een deel dat nu de bestemming 'natuur' heeft, de bestemming 'wonen' krijgen. Echter, wordt aan de andere kant van het perceel een deel met bestemming 'wonen' gewijzigd in 'natuur'. Omdat de oppervlakten van het perceel en het bouwvlak gelijk blijven treedt geen verlies aan oppervlak 'wonen' of 'natuur' op.

Figuur 7 Ligging van het perceel (blauw kader) en het bouwvlak (rood kader) ten opzichte van het voor 'wonen' bestemde vlak volgens het vigerende bestemmingsplan (geel; Gemeente Lingewaard 2017).

Potentiële effecten van de verschuiving van het perceel en de bouw van de woning op beschermde natuurwaarden zijn onder te verdelen in:

- effecten als gevolg van ruimtebeslag;
- effecten als gevolg van verstoring tijdens de aanleg en het gebruik;
- effecten als gevolg van stikstofdepositie in de aanleg- en gebruiksfase.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). De regels die toezien op bescherming van Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden' van de Wnb. De verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten zijn opgenomen in 'Hoofdstuk 3 Soorten' en beschreven per beschermingsregime (zie onder). De regels voor houtopstanden zijn beschreven in Hoofdstuk 4 van de Wnb.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden is de centrale vraag van deze toetsing: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op Natura 2000-gebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden met zekerheid worden uitgesloten? Kunnen significant negatieve effecten niet worden uitgesloten of zijn de effecten beperkt, maar niet significant, dan kan een vergunning inzake de Wnb noodzakelijk zijn.

Ten aanzien van de bescherming van soorten worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie Gelderland een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Deze natuurtoets gaat niet in op het onderdeel 'Houtopstanden'. Er worden voor de bouw van de bedrijfswoning namelijk geen bomen gekapt.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is op 12 september 2019 de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. drie km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruik gemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

Het plangebied is op 11 september 2019 bezocht. Ook de omgeving, tot zo'n 200 m rond de planlocatie is onderzocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

De planlocatie ligt binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken (figuur 5). De instandhoudingsdoelstellingen voor dit gebied staan in bijlage 1.

Habitattypen

Op de planlocatie bevinden zich geen habitattypen waar Rijntakken voor is aangewezen. Directe effecten, zoals oppervlakteverlies, versnippering, mechanische verstoring enzovoort zijn op voorhand uitgesloten. Er wordt ook niets aan de bodem uitgevoerd dat tot veranderingen in grondwaterstromingen kan leiden. Het dichtstbij gelegen habitatype (H91EoC – Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) ligt op ca. 400m van het plangebied. Verder zijn er nog 3 andere habitattypes in de buurt, te weten H3150baz – meren met krabbenscheer fonteinkruiden, buiten afgesloten zeearmen op ca. 650m, H6120 – Stroomdalgraslanden op ca. 600m en H6510A - Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver) op ca. 650 m van het plangebied. Verstoring door factoren als geluid en licht op typische soorten van deze habitattypen is vanwege de afstand op voorhand uitgesloten.

Habitatsoorten

Alle habitatsoorten waar Rijntakken voor is aangewezen zijn gebonden aan water. Op de planlocatie komt geen water voor. Bever en kamsalamander brengen tenminste een deel van de tijd door op het land. Geschikt landbiotoop voor deze soorten (aanwezigheid van bomen of ruigtes, dood hout of andere overwinteringslocaties voor kamsalamander en overgangsgebied tussen land en water met de aanwezigheid van bomen voor de bever) ontbreken in het plangebied. De oude baksteenoven buiten het plangebied vormt wel een ideale overwinteringsplaats voor kamsalamander. Ook worden op de planlocatie geen ingrepen gepleegd of handelingen uitgevoerd die voor externe werking (bijvoorbeeld grondwaterspiegelverlaging, harde geluiden of zware trillingen) zorgen die de habitatsoorten in verafgelegen biotopen kunnen verstoren. Dit geldt ook voor verblijfplaatsen van de meervleermuis. Deze soort heeft verblijfplaatsen in gebouwen. Op de planlocatie bevindt zich echter geen gebouw dat wordt verwijderd of wordt aangetast. Bovendien zijn van de planlocatie of de omgeving daarvan (tot circa 3 km ver), geen waarnemingen van verblijfplaatsen van deze vleermuissoort bekend. Meervleermuizen worden enkel incidenteel foeragerend in de Gendtse Waard waargenomen (NDFF, Wansink *et al.* 2015, Emond *et al.* 2019).

Broedvogels

Alle broedvogels waar Rijntakken voor is aangewezen zijn gebonden aan water of vochtige milieus. Op de planlocatie en in de directe omgeving (tot 150 m ver) komt dit biotoop niet voor. Van de planlocatie en de directe omgeving zijn dan ook geen broedgevallen van deze vogelsoorten bekend (NDFF). Effecten van de bouw van een vrijstaande woning op de broedvogels van Rijntakken zijn uitgesloten.

Niet-broedvogels

De niet-broedvogels waar Rijntakken voor is aangewezen zijn watervogels (eenden, zwanen, ganzen, aalscholver, fuut, meerkoet) en weidevogels (scholekster, kievit, grutto

etc.). De eenden, zwanen, ganzen, aalscholver, fuut en meerkoet verblijven meestal in de buurt van water. Ganzen en weidevogels daarnaast ook in weilanden. De belangrijke verblijfplaatsen van de niet-broedvogels bevinden zich op 250m of meer van de planlocatie verwijderd (figuur 7). Effecten van de bouw van een vrijstaande woning op de niet-broedvogels van Rijntakken zijn uitgesloten.

Figuur 7 Belangrijke gebieden voor niet-broedvogels in de Gendtsche Waard. Paars: slaapplaatsen van ganzen en eenden. Groen: foerageergebieden van graseters. Zwarte stippellijn: belangrijke oever voor steltlopers (bron: Calle et al. 2008). Rode stip: planlocatie.

Stikstofdepositie

Habitattypen kunnen door extra stikstofdepositie verruigen waardoor de kwaliteit van het habitatype achteruitgaat of het zelfs onmogelijk wordt om het gewenste habitatype op die locatie te handhaven of te realiseren. De jaarlijkse stikstofdepositie waarbij de omslag optreedt is de Kritische Depositiewaarde (KDW, uitgedrukt in mol N/ha/jr)).

Aanlegfase

Bij de bouw van de woning worden machines en voertuigen ingezet die voor extra stikstofdepositie op habitattypen kunnen leiden. Met behulp van het programma Aerius (<https://calculator.aerius.nl>, versie september 2019) is de extra stikstofdepositie per jaar en per hectare berekend. Voor de bouw van de woning is uitgegaan van de inzet van machines en voertuigen conform tabel 1.

Uit de Aerius-berekening volgt dat tijdens de bouw van de vrijstaande woning in één habitatype, één leefgebied en twee zoekgebieden voor leefgebieden extra stikstof neervalt (tabel 2). Alleen in het zoekgebied voor het leefgebied Lg11 wordt de KDW overschreden (% v/d KDW in tabel 2). Volgens de PAS-gebiedenanalyse (Dorland et al. 2017) is geen

van de soorten waar Rijntakken voor is aangewezen afhankelijk van het leefgebied Lg11. Effecten van de extra stikstofdepositie op soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen in de aanlegfase zijn daarom uitgesloten.

Tabel 1 Inputwaarden voor modelberekeningen aanlegfase. Gebruiksduur machines in uren per jaar. Gebruiksduur voertuigen in bewegingen (heen en terug) per jaar.

	Vermogen	Gebruikt vermogen	Emissie-factor	Gebruiksduur
Graafmachine	100 kW	78%	0,3 g/kWh	12 uur/jaar
Kraan	200 kW	78%	0,4 g/kWh	20 uur/jaar
Dumper	215 kW	78%	0,4 g/kWh	8 uur/jaar
Licht verkeer*				120 p/jaar
Zwaar verkeer**				60 p/jaar

* Personenauto voor vervoer van bouwvakkers

** Vrachtwagen voor vervoer van bouwmaterialen

Tabel 2 Projectgerelateerde stikstofdepositie per habitatype in de aanlegfase.

	N-depositie Gemiddeld (mol/jaar)	N-depositie Maximaal (mol/ha/jr)	KDW (mol/ha/jr)	% v/d KDW*
ZGLg11 – Kamgrasweide & Bloemrijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeeleigebied	0,01	0,04	1.429	112,1
ZGLg08 – Nat, matig voedselrijk grasland	0,01	0,01	1.571	96,1
H91E0C – Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,01	1.857	76,8
Lg02 – Geïsoleerde meander en petgat	0,01	0,01	2.143	70,5

* Het percentage van de KDW is de maximale depositie van achtergronddepositie en projectdepositie samen, gedeeld door de KDW.

Gebruiksfase

In de gebruiksfase van de vrijstaande woning kan sprake zijn van extra stikstofdepositie door verkeersbewegingen van de bewoners en het gebruik van de woning. Het aantal verkeersbewegingen per woning in een buitengebied is tussen de 7,4 en 8,2 bewegingen per dag (CROW 2012). Dit komt neer op 2769 verkeersbewegingen per jaar. Bij het gebruik van de woning wordt geen gas gebruikt, waardoor bij het gebruik van de woning geen extra stikstofdepositie te verwachten is.

Uit de Aeries-berekening volgt dat tijdens het gebruik van de vrijstaande woning in één habitatype en één zoekgebied voor een leefgebied extra stikstof neervalt (tabel 3). Alleen in het zoekgebied voor het leefgebied Lg11 wordt de KDW overschreden (% v/d KDW in tabel 2). Volgens de PAS-gebiedenanalyse (Dorland *et al.* 2017) is geen van de soorten waar Rijntakken voor is aangewezen afhankelijk van het leefgebied Lg11. Effecten van de extra stikstofdepositie op soorten waarvoor het Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen in de gebruiksfase zijn daarom uitgesloten.

Tabel 3 Projectgerelateerde stikstofdepositie per habitatype in de gebruiksfase.

	N-depositie Gesommeerd (mol/jaar)	N-depositie Maximaal (mol/ha/jr)	KDW (mol/ha/jr)	% v/d KDW*
ZGLg11 – Kamgrasweide & Bloem- rijk weidevogelgrasland van het rivieren- en zeelei- gebied	0,01	0,02	1.429	108,2
H91E0C – Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	0,01	0,01	1.857	76,8

* Het percentage van de KDW is de maximale depositie van achtergronddepositie en project-depositie samen, gedeeld door de KDW.

Oppervlakteverlies Natura 2000-gebied Rijntakken

Het perceel en het bouwvlak komen voor meer dan de helft in het Natura 2000-gebied Rijntakken te liggen (figuur 5). Anderzijds wordt een groot deel van het geëxclaveerde deel waar het bouwvlak in 2015 was geprojecteerd niet voor woningbouw of andere 'niet' natuur'-functies gebruikt. De verschuiving van het perceel en het bouwvlak levert geen belemmeringen op voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Evenmin heeft de verschuiving negatieve gevolgen voor de instandhouding van het Natura 2000 netwerk als geheel. Het is aan het bevoegd gezag om aan te geven of voor de verschuiving van het bouwvlak een vergunning noodzakelijk is.

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

De huidige locatie van het perceel met de bestemming 'wonen' ligt geheel in de Groene Ontwikkelingszone (GO). De nieuwe locatie ligt voor een klein deel in het Gelders Natuurnetwerk. Het bouwvlak zelf valt er net buiten (figuur 6). Het GNN bestaat enerzijds uit alle gebieden met een natuurbestemming binnen de voormalige Gelderse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en anderzijds uit het zoekgebied van 7.300 ha voor 5.300 ha nieuwe natuur. Daarnaast maken de reeds gerealiseerde delen van verbindingzones deel uit van het GNN. Het beleid met betrekking tot het GNN is ten eerste gericht op de bescherming en het herstel van de aanwezige natuurwaarden, ten tweede op de ontwikkeling van nieuwe natuurwaarden. Voor het kleine stuk van het perceel dat binnen de GNN valt, heeft men de ambitie om natuur te ontwikkelen, men weet nog niet wat voor natuur (beheertype N00.02). Dit is hier nog steeds mogelijk. Voor dit deel van het perceel bestaan namelijk geen bouwplannen.

De rest van het perceel en daarmee ook het bouwvlak ligt in de Groene Ontwikkelzone (GO). De GO bestaat uit alle gebieden met een andere bestemming dan natuur binnen de voormalige Gelderse EHS. Het beleid met betrekking tot de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones, waaronder landgrensoverschrijdende klimaatcorridors. Voor een klein deel van het perceel, dat buiten het bouwvlak valt is de ontwikkeling van het beheertype N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland voorzien.

Het beschermingsregime voor het GNN en de GO is vastgelegd in de Omgevingsvisie Gelderland (Provincie Gelderland 2018). Indien voor het realiseren van ruimtelijke ontwikkelingen binnen het GNN en de GO een bestemmingsplanwijziging nodig is, dan geldt het 'nee, tenzij'-beginsel. Dat wil zeggen dat binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) geen nieuwe functies worden mogelijk gemaakt, tenzij:

- a. Geen reële alternatieven aanwezig zijn;
- b. Sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. De negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt; en
- d. De overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten van het gebied, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd.

De kernkwaliteiten worden per deelgebied van de GNN en GO omschreven in bijlage 6 en 7 bij de Omgevingsverordening Gelderland (Provincie Gelderland 2018). Het deel-gebied waarin de planlocatie valt is de Gelderse Poort Zuid. De kernkwaliteiten zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de beleavings-waarde. De kernkwaliteiten voor de Gelderse Poort Zuid zijn beschreven in tabel 4. De natuurdoelen worden (vaak per perceel) gespecificeerd als natuurdoeltype of beheertype. De ontwikkelingsdoelen voor de Gelderse Poort Zuid zijn te vinden in tabel 5.

Tabel 4 De kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk (Provincie Gelderland 2018).

1	Dynamische rivier met geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporetransport; ecologisch kerngebied (Natura 2000-gebied) én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust
2	Onderdeel van Nationaal Landschap Gelderse Poort
3	Uiterwaarden Waal met vooral deels agrarisch, grotendeels industrieel/recreatief landschap: klei- en zandwinningen, recreatiegebied
4	Natuurcomplexen Millinger Waard, Klompenwaard, Gendtsche Waard, Erlecomse Waard, Bemmelsche Gendtsche en Ooijrijkse Polder, Oude Waal
5	Parel Pannerdense Kop: zeer rijke flora op en om Fort Pannerden
6	Parel Kekerdom-Millingen; Colenbrandersbos en Kekerdomse Waard: moeras, nat grasland, pioniervegetaties, stroomdalgrasland, hardhoutooibos, zachthoutooibos, moerasvogels, libellen; grootschalig natuurlijk rivierenlandschap met actieve rivierduinen, grote vogelrijkdom
7	A-locatie Colenbrandersbos: abelen-iepenbos (hardhoutooibos), geen natuurlijke samenstelling, maar rijk aan soorten
8	Parel Oude Waal-Groenlanden: moeras, nat grasland, vochtig kleibos, moerasvogels
9	Waarden voor weide-, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen en bevers
10	Leefgebied das
11	Leefgebied steenuil
12	Leefgebied kamsalamander

- 13 Plaatselijk kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen en kleine ooibosjes
- 14 Cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen
- 15 Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele boerderijen en steenfabrieken)
- 16 Rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden
- 17 Abiotiek: aardkundige waarden (o.m. reliëf van oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen), kwel, bodem
- 18 Ecosysteemdiensten: recreatie, wateropvang en -afvoer

Tabel 5 De ontwikkelingsdoelen van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone (Provincie Gelderland 2018).

- 1 Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden
- 2 Ontwikkeling water- en oeverhabitats
- 3 Ontwikkeling hard- en zachthoutooibossen
- 4 Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden
- 5 Ontwikkelen weidevogelpopulaties
- 6 Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- 7 Ontwikkelen biotopen voor vlinders, reptielen, amfibieën, w.o. kamsalamander en vissen
- 8 Ontwikkeling populatie bevers (en otters)
- 9 Vermindering barrièrewerking Hulhuizen en Erlecom-Ooij
- 10 Ontwikkeling coulisselandschap met stangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden.
- 11 Behoud reliëf oeverwallen, stangen en andere stromingspatronen.

Effecten op kernkwaliteiten

Gedeputeerde Staten van Provincie Gelderland beoordelen of een aantasting van kernkwaliteiten van het GNN als significant is te beschouwen. Hierbij gaat het niet alleen om de aanwezige natuurwaarden, maar ook om de nagestreefte natuurwaarden en de bijbehorende milieucondities. Een ontwikkeling kan een significante aantasting van de kernkwaliteiten tot gevolg hebben, indien deze leidt tot:

1. Een vermindering van areaal en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur.
2. Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren tussen de verschillende leefgebieden in delen van de GNN.
3. Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet.
4. Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).
5. Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
6. Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming.

7. Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de beheertypen gewenste grond- en oppervlaktewater-situatie (verder) aantast.
8. Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting.
9. Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

Provincie Gelderland maakt op bovenstaande een uitzondering voor ondergeschikte uitbreidingen van bestaande functies wanneer deze uitbreidingen een gering effect hebben op bovenstaande kernkwaliteiten en omgevingscondities.

In tabel 6 staat beschreven welke van effecten als gevolg van de ingrepen in het kader van het onderhavige project op de kernkwaliteiten van het GNN te verwachten zijn. Tabel 7 toont welke van effecten als gevolg van de ingrepen in het kader van het onderhavige project op de ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO te verwachten zijn.

Tabel 6 Effecten van de ingrepen in het kader van het plan op de kernkwaliteiten van de GNN (cijfers verwijzen naar tabel 4).

Kernkwaliteit	Effect als gevolg van de ingreep
1	Geen effect op de dynamiek van de rivier of diens functie als ecologisch kerngebied en verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust.
2	Geen effect. Gendtsche Waard blijft onderdeel van het Nationaal Landschap Gelderse Poort.
3	Geen effect. Het gebruik van de Gendtsche Waard als uiterwaard van de Waal verandert niet.
4	Geen effect. Er wordt weliswaar een stuk met bestemming 'Natuur' veranderd in bestemming 'Wonen', maar dat stuk wordt aan de andere kant ruim gecompenseerd.
5	Geen effect op de parel Pannerdense Kop.
6	Geen effect op parel Kekerdome-Millingen.
7	Geen effect op A-locatie Colenbrandersbos.
8	Geen effect op parel Oude Waal-Groenlanden.
9	Geen effect. De bouwlocatie bevat geen essentiële verblijfplaatsen of foerageergebieden voor deze soorten.
10	Geen effect. Het foerageergebied binnen de planlocatie is niet essentieel voor de staat van instandhouding van de das.
11	Geen effect. De nestplaats van de steenuil in de bakoven naast de planlocatie zal niet worden aangetast.
12	Geen effect. De planlocatie is niet geschikt voor de kamsalamander.
13	Geen effect op kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen en kleine oobosjes.
14	Geen effect. Cultuurhistorische waarden worden niet beïnvloed.
15	Geen effect. Weliswaar wordt een woning gebouwd, maar dit was in het bestemmingsplan op deze locatie voorzien.
16	Geen effect. De effecten van de extra woning op rust, ruimte en donkerte zijn te verwaarlozen.
17	Geen effect. Aardkundige waarden blijven behouden.
18	Geen effect op ecosysteemdiensten.

Tabel 7 *Effecten van de ingrepen in het kader van het plan op de ontwikkelingsdoelen van de GO (cijfers verwijzen naar tabel 5).*

Kernkwaliteit	Effect als gevolg van de ingreep
1	Geen effect op oppervlakte stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden.
2	Geen effect op water- of oeverhabitats.
3	Geen effect op het oppervlak aan zacht- en hardhoutooibos.
4	Geen effect op moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden.
5	Geen effect op weidevogels.
6	Geen effect op water-, oever- of moerasvogels.
7	Geen effect op vlinders, reptielen, amfibieën en vissen.
8	Geen effect op bevers (en otters).
9	Niet van toepassing.
10	Geen effect op coulisselandschap met stangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen met lokaal doorzichten op de rivier, dorpen en steden.
11	Geen effect op reliëf oeverwallen, stangen en andere stromingspatronen.

Beheertypen

Voor een klein deel van het perceel waarin het bouwvlak ligt is de ontwikkeling van het beheertype N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland voorzien. De bouw van de woning maakt de ontwikkeling van dit beheertype niet onmogelijk. Wel dient de eigenaar/ gebruiker van het perceel ernaar te streven dat dit beheertype op deze locatie ontstaat.

De ingreep heeft geen negatieve effecten op de kerndoelen en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO. Het perceel en bouwvlak vallen net buiten de kwetsbare zones van zowel het GNN als het GO, maar er zijn hier wel ambities om natuur te creëren. Het is de verantwoordelijkheid van de eigenaar om de ambities in de toekomst te realiseren of er in ieder geval voor te waken dat op die plekken niet iets gebeurt waardoor die ambities niet meer kunnen worden gerealiseerd, bijvoorbeeld een schuur bouwen.

Soortenbescherming

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

De planlocatie bestaat uit een terrein met ruigtekruiden, een schuur en een enkele boom aan de noordzijde. Aan de zuidzijde grenst het bouwvlak aan de hoofdweg (Polder) waarlangs een rij bomen aanwezig is. Op het terrein zijn rond de boom graafsporen van een das gevonden, die daar nesten van wespen en muizen had uitgegraven.

In de rond de planlocatie aanwezige bomen en struiken kunnen vogels (*Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*) broeden. Het betreft algemene soorten zonder jaarrond beschermde nestplaats. In de oude schuur is wel een nestplaats van een steenuil aanwezig. Deze ligt buiten de planlocatie.

Tevens is het aannemelijk dat gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger (*Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*) rond de bomen foerageren (zie ook Wansink *et al.* 2015), maar het betreft geen essentieel foerageergebied. In 2015 zijn baltsende gewone dwergvleermuizen bij de bomen langs de weg ten zuidwesten van de planlocatie

gehoord en zijn hier vleermuiskasten opgehangen ter compensatie van ingrepen elders in de Gendtse Waard (Wansink & Gyimesi 2015).

In de buurt van de planlocatie zou potentieel leefgebied kunnen zijn van kleine marterachtigen, steenmarter, vos, egel en (spits)muizen (*Beschermingsregime andere soorten*). Voor de vos, egel en (spits)muizen geldt in de provincie Gelderland een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Verblijfplaatsen van deze soorten binnen de planlocatie zijn uitgesloten. De sporen van de das rondom de boom geven aan dat de das in het plangebied foerageert. Het betreft incidenteel beschikbaar voedsel (wespennest, muizenest). Er is geen sprake van essentieel foerageergebied. De das heeft geen rust- of voortplantingsplaats (burcht) in het plangebied.

De oude bakoven zou een ideale overwinterlocatie kunnen zijn voor de kamsalamander. Het voorkomen van andere beschermde soorten binnen de planlocatie kan op grond van het biotoop en de afstand tot bekende vindplaatsen worden uitgesloten.

Mogelijke effecten op beschermde soorten

Voor de bouw van de vrijstaande woning worden geen bomen of struiken verwijderd. Eventuele nesten van broedvogels of verblijfplaatsen van vleermuizen, kleine marterachtigen, das en steenmarter in de directe omgeving zullen niet worden vernield of beschadigd.

De broedplaats van de steenuil in de schuur komt niet in gevaar, aangezien de schuur niet wordt aangetast tijdens de aanlegfase of gebruiksfase. Steenuilen zijn bijzonder plaatstrouw en zullen buiten de broedtijd dan ook bijna altijd in de omgeving van de bloedplaatsen worden gezien. Dit maakt de steenuil altijd kwetsbaar voor verstoring. Om de verstoring te beperken is het noodzakelijk de activiteiten buiten de meest kwetsbare periode van voorplanting (februari tot en met juli) uit te voeren. Ook kan er gekozen worden om tijdelijke voorzieningen aan te brengen zoals schermen om de rust van de verblijfplaats te garanderen.

De vleermuissoorten die potentieel in de buurt van de planlocatie komen (gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger) zijn niet gevoelig voor geluid, licht en beweging van mensen en machines. Daarbij komt dat de werkzaamheden in de daglichtperiode plaatsvinden en overlap met de actieve periode van vleermuizen is uitgesloten. In de winter wordt mogelijk wel in de ochtend en avond bij kunstlicht gewerkt, maar dan hebben de vleermuizen zich in hun winterverblijven teruggetrokken en zijn ze ongevoelig voor kunstlicht buiten hun winterverblijfplaats. Effecten op vleermuizen van de bouw van de bedrijfswoning zijn uitgesloten.

De das heeft geen nestplaats in het plangebied en het plangebied is niet een essentieel foerageergebied voor de das. In de omgeving zijn nog voldoende mogelijkheden voor de das om te foerageren, waardoor de staat van instandhouding van de das in deze omgeving niet in gevaar komt.

De oude bakoven zou een ideale overwinterlocatie kunnen zijn voor de kamsalamander. De bakoven blijft onaangetast, zodat eventueel aanwezige dieren niet per ongeluk worden gedood. De werkzaamheden in het plangebied zorgen ook niet voor trillingen (bijvoorbeeld tijdens heien) die tot fysieke schade aan kamsalamanders in de bakoven zouden kunnen leiden.

Voor de steenmarter en kleine marterachtigen kan verstoring alleen tot een overtreding van verbodsbepalingen leiden als de verstoring leidt tot het permanent verlaten van verblijfplaatsen. Van de directe omgeving van de planlocatie zijn geen verblijfplaatsen van deze soorten bekend. Negatieve effecten zijn derhalve uitgesloten.

Literatuur

- Calle, P., B. Beekers, G. Kurstjens & T. de Jong, 2008. Natuurwaarden Gendtse waard. Een overzicht van de beschermde en bijzondere soorten + habitats. Ecologisch Adviesbureau Calle, Nijmegen.
- CROW, 2012. Publicatie 317; Kerncijfers parkeren en verkeersgeneratie.
- Dorland, E., J. Pingen, J. Kusters & J. Ex, 2017. PAS-gebiedenanalyse 038 Rijntakken. KRW Watercycle Research Institute en Provincie Gelderland.
- Emond, D., R.J. Jonkvorst & R. Lensink, 2019. Natuurtoets herinrichting Gendtse Waard. Toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming. Bureau Waardenburg Rapportnr. 16-233. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Gemeente Lingewaard, 2017. Bestemmingsplan Oeverwal Gendtse Polder. ID:NL.IMRO.1705.121-VG02. Gemeente Lingewaard, Bemmelen.
- Hoekstra, B., L. Verhees, A. Brouwer & R. Dröge, 2018. Emissiekentallen NOx en NH3 voor PAS / AERIUS. Tauw, Deventer.
- Provincie Gelderland, 2018. Omgevingsverordening Gelderland. Provincie Gelderland, Arnhem.
- Wansink, D.E.H., M. van der Valk, J.H.T. Loermans & J.W. de Jong, 2015. Natuurtoets Oeverwal Gendtsche Polder. Toetsing in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en het Gelders Natuur Netwerk. Rapportnr. 14-058. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Dennis Wansink.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
ir. E.J.F. de Boer

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Staatsbosbeheer

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl

Bijlage 1 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000- gebied Rijntakken

Essentietabel Natura 2000-gebied 038. Rijntakken

Kernopgaven

3.02	Waterplanten	Behoud beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden) H3260_B.
3.06	Krabbenscheer-begroeiingen	Behoud en uitbreiding van meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150, in de vorm van strangen, in het bijzonder herstel van krabbenscheerbegroeiingen, ook als broedbiotoop van zwarte stern A197.
3.07	Vochtige alluviale bossen	Vochtige alluviale bossen (zachthoutooibossen en essen-iepenbossen) *H91E0_A en *H91E0_B uitbreiden mede ten behoeve van bever H1337.
3.08	Rietmoeras	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding rietmoeras met de daarbij behorende broedvogels (roerdomp A021, grote karekiet A298), aangevuld met noordse woelmuis *H1340.
3.09	Vochtige graslanden	Herstel glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B en blauwgraslanden H6410.
3.12	Plas-dras situaties	Behoud en uitbreiding areaal van plas-dras situaties en ondiep water voor eenden, kwartelkoning A122, porseleinhoen A119 en steltlopers.
3.13	Droge graslanden	Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van stroomdalgraslanden *H6120, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver) H6510_A.
3.14	Droge hardhoutooibossen	Ontwikkeling droge hardhoutooibossen H91F0: groter oppervlakte en kwaliteitsverbetering.
6.08	Structuurrijke droge heiden	Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei H2310, binnenlandse kraaiheibegroeiingen H2320, droge heiden H4030 en zandverstuivingen H2330 én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede t.b.v. vogelsoorten als duinpieper A255, korhoen A107, nachtzwaluw A224, draaihals A233 en tapuit A277.

Instandhoudingsdoelstellingen

Habitattypen		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven		
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>				3.02,W		
H3260B	Beken en rivieren met waterplanten (grote fonteinkruiden)	-	>	=						
H3270	Slikkige rivieroever	-	>	>				3.13,		
H6120	*Stroomdalgraslanden	--	>	>						

H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=					
H6430B	Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	-	=	=					
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	-	>	>				3.13,	
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	-	>	>				3.09, W	
H6510B	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart)	--	>	>				3.07, W	
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	-	>	>					
H91E0A	*Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)	-	=	>				3.07, W	
H91E0B	*Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	--	>	>				3.14	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	=					
H91F0	Droge hardhoutoibossen	--	>	>				6.08	
Habitatsoorten									
H1095	Zeeprik	-	>	>	>				
H1099	Rivierprik	-	>	>	>				
H1102	Elft	--	=	=	>				
H1106	Zalm	--	=	=	>				
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=				
H1145	Grote modderkruiper	-	>	>	>				
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=				
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=				
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>				
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=				
H1337	Bever	-	=	>	>				
Broedvogels									
A004	Dodaars	+	=	=		45			
A017	Aalscholver	+	=	=		660			
A021	Roerdomp	--	>	>		20	3.08,	,	,
A022	Woudaapje	--	>	>		20			
A119	Porseleinhoen	--	>	>		40	3.12, W		
A122	Kwartelkoning	-	>	>		160	3.12, W		
A153	Watersnip	--	=	=		17			
A197	Zwarte Stern	--	=	=		240	3.06		
A229	IJsvogel	+	=	=		25			

A249	Oeverwaluw	+	=	=		680			
A272	Blauwborst	+	=	=		95			
A298	Grote karekiet	--	>	>		70	3.08,	,	
Niet-broedvogels									
A005	Fuut	-	=	=	570				
A017	Aalscholver	+	=	=	1300				
A037	Kleine Zwaan	-	=	=	100		3.10		
A038	Wilde Zwaan	-	=	=	30		3.10		
A039b	Toendrarietgans	+	=	=	125				
A039b	Toendrarietgans	+	=	=	2800				
A041	Kolgans	+	=	=	35400				
A041	Kolgans	+	=	=	180100		3.10		
A043	Grauwe Gans	+	=	=	8300				
A043	Grauwe Gans	+	=	=	21500		3.10		
A045	Brandgans	+	=	=	920				
A045	Brandgans	+	=	=	5200		3.10		
A048	Bergeend	+	=	=	120				
A050	Smient	+	=	=	17900		3.10	3.12,W	
A051	Krakeend	+	=	=	340		3.12,W		
A052	Wintertaling	-	=	=	1100		3.12,W		
A053	Wilde eend	+	=	=	6100		3.12,W		
A054	Pijlstaart	-	=	=	130		3.12,W		
A056	Slobeend	+	=	=	400		3.12,W		
A059	Tafeleend	--	=	=	990		3.12,W		
A061	Kuifeend	-	=	=	2300		3.12,W		
A068	Nonnetje	-	=	=	40		3.12,W		
A125	Meerkoet	-	=	=	8100				
A130	Scholekster	--	=	=	340		3.12,W		
A140	Goudplevier	--	=	=	140				
A142	Kievit	-	=	=	8100		3.12,W		
A151	Kemphaan	-	=	=	1000				
A156	Grutto	--	=	=	690		3.12,W		
A160	Wulp	+	=	=	850		3.12,W		
A162	Tureluur	-	=	=	65		3.12,W		

deze tabel is gebaseerd op het definitief aanwijzingsbesluit

Legenda

W

Kernopgave met wateropgave

Sense of urgency: beheeropgave

Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities

SVI landelijk

Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)

=

Behoudsdoelstelling

>

Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling

=(<)

Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer